

Ontwerp van decreet over de subsidiëring als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van nieuwe publieke zwembaden

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° exploitatiefase: de fase die start vanaf de voorlopige oplevering van het publieke zwembad;
- 2° publiek zwembad: een overdekte sportinfrastructuur die gebouwd en ingericht is in overeenstemming met de Vlaamse milieuwetgeving, en die toegankelijk is voor iedereen om te zwemmen of om andere watergebonden sporten te beoefenen, al dan niet tegen de betaling van een toegangsprijs;
- 3° totaalrenovatie: een ingrijpende renovatie die al de volgende elementen omvat:
 - a) een nieuwe zwemkuip;
 - b) volledig nieuwe technieken voor het zwembad;
 - c) een vernieuwing van de gebouwschil van het zwembad;
- 4° Sport Vlaanderen: het agentschap dat is opgericht bij het decreet van 7 mei 2004 betreffende het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Sport Vlaanderen".

Art. 3. De subsidies die worden verleend met toepassing van dit decreet voldoen aan de voorwaarden, vermeld in hoofdstuk I en hoofdstuk III, deel 12, van verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij

bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.

Hoofdstuk 2. Subsidiedoel en subsidiebegunstigden

Art. 4. Binnen de perken van de begroting en onder de voorwaarden, vermeld in dit decreet, kan de Vlaamse Regering een meerjarige subsidie toekennen als gedeeltelijke tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van een nieuw publiek zwembad vanaf de exploitatiefase gedurende maximaal dertig jaar. Binnen de perken van de begroting worden de subsidiebedragen, die uitgekeerd worden op basis van dit decreet, jaarlijks aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex.

Het nieuwe publieke zwembad, vermeld in het eerste lid, ligt in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Aan het verkrijgen van die meerjarige subsidie zijn jaarlijkse voorwaarden gekoppeld. De meerjarige subsidie wordt uitgekeerd vanaf de exploitatiefase van het publieke zwembad.

Een zwembad dat al bestaat, komt alleen in aanmerking voor subsidiering in geval van een totaalrenovatie van het zwembad waarbij minimaal de bestaande zwemwateroppervlakte met zwemfunctie of watergebonden sportfunctie wordt behouden. De voormelde totaalrenovatie wordt beschouwd als de bouw van een nieuw zwembad.

In het eerste lid wordt verstaan onder gezondheidsindex: de prijsindex, vermeld in artikel 2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.

Art. 5. Als een subsidie op basis van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur is toegekend of de ingediende subsidieaanvraag op basis van het voormelde decreet nog niet is beoordeeld, kan geen subsidieaanvraag voor de subsidiering, vermeld in artikel 4 van dit decreet, worden ingediend voor dezelfde investeringen.

Als de Vlaamse Regering heeft beslist om een subsidie als vermeld in artikel 4, toe te kennen, kan in de periode van vijf jaar die volgt op die beslissing, geen nieuwe subsidieaanvraag op basis van dit decreet worden ingediend voor een uitbreiding van dat publieke zwembad.

Bij de indiening van een aanvraag voor de subsidiering, vermeld in artikel 4, kan geen andere subsidieaanvraag op basis van dit decreet in behandeling zijn voor dat publieke zwembad.

Art. 6. Voor de subsidiering, vermeld in artikel 4, komen in het Nederlandse taalgebied private en publiekrechtelijke rechtspersonen in aanmerking.

Voor de subsidiering, vermeld in artikel 4, komen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad de volgende subsidieaanvragers in aanmerking:

- 1° private en publiekrechtelijke rechtspersonen die wegens hun activiteiten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de Vlaamse Gemeenschapscommissie, vermeld in artikel 60, tweede lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen.

Hoofdstuk 3. Subsidievoorwaarden

Afdeling 1. Subsidievoorwaarden bij de subsidieaanvraag

Art. 7. §1. Een subsidieaanvrager komt in aanmerking voor subsidiering als vermeld in artikel 4, als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° de bouw van het publieke zwembad of de totaalrenovatie van het zwembad voldoet aan minimale kwaliteitseisen die de Vlaamse Regering bepaalt, om een nieuw publiek zwembad te realiseren;
- 2° de werken zijn nog niet gestart op het moment van de subsidieaanvraag;
- 3° de subsidieaanvrager is eigenaar of beschikt over een langdurig zakelijk recht op de grond waarop het publieke zwembad wordt gebouwd, of ligt, in geval van totaalrenovatie, of bewijst met een overeenkomst of met een beslissing van de bevoegde rechtspersoon dat het zakelijk recht zal worden gevestigd uiterlijk op de datum van de aanvang van de werken;
- 4° het publieke zwembad zal tijdens de exploitatiefase opengesteld worden voor een breed publiek;
- 5° de subsidie wordt gevraagd voor een van de volgende projecten:
 - a) een nieuwbouwproject dat minimaal een zwemkuip met een lengte van 25 meter en een breedte van 10 meter omvat;
 - b) een totaalrenovatie van een zwembad dat minimaal een zwemkuip met een lengte van 25 meter en een breedte van 10 meter omvat en waarbij minimaal de bestaande zwemwateroppervlakte met zwemfunctie of watergebonden sportfunctie wordt behouden;
- 6° het publieke zwembad zal tijdens de exploitatiefase opengesteld worden tijdens ruim toegankelijke openingsuren voor het publiek en tegen billijke toegangsprijzen;
- 7° de zwembadinfrastructuur kan tijdig voorlopig opgeleverd worden, uiterlijk binnen drie en een half jaar na de indiening van de subsidieaanvraag.

In het eerste lid, 4°, wordt verstaan onder het openstellen voor een breed publiek: het zwembad wordt gebruikt door enerzijds verschillende sportclubs, scholen of organisaties en anderzijds door individuele sportbeoefenaars.

Voor de voorwaarde, vermeld in het eerste lid, 5°, wordt zwemwateroppervlakte met een recreatiefunctie expliciet uitgesloten.

De Vlaamse Regering kan de subsidievoorwaarden, vermeld in het eerste lid, nader regelen.

§2. Als tijdens de bouwfase de voorlopige oplevering, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 7°, niet tijdig kan plaatsvinden door omstandigheden buiten de wil om van de subsidieaanvrager, deelt de subsidieaanvrager dat onverwijld met een grondige motivering van de vertraging en een voorstel van

een nieuwe projectplanning mee aan Sport Vlaanderen. Sport Vlaanderen beslist over het al dan niet aanvaarden van het uitstel en over de termijn van uitstel.

Afdeling 2. Jaarlijkse subsidievoorwaarden vanaf de exploitatiefase

Art. 8. De subsidiebegunstigde komt in aanmerking voor een jaarlijkse subsidie als vermeld in artikel 4, als hij vanaf de exploitatiefase van het publieke zwembad jaarlijks aantoonst dat de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- 1° het publieke zwembad heeft een zwemfunctie of watergebonden sportfunctie;
- 2° het publieke zwembad wordt opengesteld voor een breed publiek als vermeld in artikel 7, §1, eerste lid, 4°, en tweede lid;
- 3° een minimumaantal openingsuren op jaarbasis en de spreiding ervan wordt gerespecteerd;
- 4° er worden billijke tarieven voor de gebruikers gehanteerd;
- 5° de subsidiebegunstigde is eigenaar van of houder van een zakelijk recht op het nieuwe publieke zwembad;
- 6° binnen de termijn vermeld in artikel 13, tweede lid, bezorgt de subsidiebegunstigde aan Sport Vlaanderen de gegevens om te kunnen nagaan of aan de voorwaarden, vermeld in punt 1° tot en met 5°, is voldaan.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere voorwaarden waaraan de openingsuren, vermeld in het eerste lid, 3°, moeten voldoen. De Vlaamse Regering kan de nadere voorwaarden bepalen waaraan de tarieven, vermeld in het eerste lid, 4°, moeten voldoen.

Hoofdstuk 4. Subsidiebedrag

Art. 9. Vanaf de exploitatiefase van het nieuwe publieke zwembad komt de subsidiebegunstigde gedurende dertig jaar in aanmerking voor een jaarlijkse subsidie, op voorwaarde dat in het voorgaande jaar aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8, is voldaan. De voorwaarden, vermeld in artikel 8, worden jaarlijks gecontroleerd door Sport Vlaanderen.

De Vlaamse Regering stelt de wijze vast waarop de subsidie, vermeld in het eerste lid, wordt bepaald.

Hoofdstuk 5. Subsidieringsprocedure

Art. 10. Een subsidieaanvraag wordt ingediend bij Sport Vlaanderen. Bij de subsidieaanvraag worden de volgende documenten gevoegd:

- 1° de documenten die aantonen dat de subsidieaanvrager voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 7, §1, eerste lid, 3°;
- 2° de documenten, vermeld in het tweede lid.

Een subsidieaanvraag is ontvankelijk als ze volledig is en als de subsidieaanvrager, vermeld in artikel 6, zijn werkelijke intentie tot het bouwen van een publiek zwembad kan aantonen met al de volgende documenten:

- 1° een besluit van het bestuur of het bestuursorgaan met de goedkeuring van het lastenboek dat een duidelijk programma van eisen omvat en dat

- voldoet aan de minimale kwaliteitseisen om een nieuw publiek zwembad te realiseren, vermeld in artikel 7, §1, eerste lid, 1°;
- 2° een bewijs van de openbare bekendmaking van het lastenboek, vermeld in punt 1°.

Sport Vlaanderen beoordeelt of een subsidieaanvraag ontvankelijk is conform het tweede lid.

Ontvankelijke subsidieaanvragen worden chronologisch beoordeeld volgens de datum waarop de subsidieaanvrager een volledige subsidieaanvraag heeft ingediend.

Sport Vlaanderen brengt bij de Vlaamse Regering advies uit over het al dan niet beantwoorden van de ontvankelijke subsidieaanvraag aan de voorwaarden, vermeld in artikel 6 en 7.

De Vlaamse Regering beslist, na advies van Sport Vlaanderen, over het al dan niet verlenen van een subsidie als vermeld in artikel 4, rekening houdend met de middelen die voor de subsidiering, bepaald in dit decreet, beschikbaar worden gesteld.

De Vlaamse Regering kan de procedure, vermeld in het eerste tot en met het zesde lid, nader regelen en kan termijnen bepalen om de subsidieaanvragen te behandelen.

Art. 11. Tussen de Vlaamse Regering en elke subsidiebegunstigde wordt, rekening houdend met de middelen die voor de subsidiering, bepaald in dit decreet, beschikbaar worden gesteld, een subsidieovereenkomst gesloten over de meerjarige subsidie, vermeld in artikel 4, die wordt uitgekeerd vanaf een jaar na de start van de exploitatiefase van het publieke zwembad.

De Vlaamse Regering stelt een model van subsidieovereenkomst vast. In die subsidieovereenkomst zijn minstens de volgende aspecten opgenomen:

- 1° de duurtijd van de subsidieovereenkomst en de gevolgen van de beëindiging ervan;
- 2° het voorwerp en de omvang van de subsidie;
- 3° de wijze van betaling van de jaarlijkse subsidiegelden, met inbegrip van de mogelijkheid tot niet-uitbetaling voor een bepaald jaar of intrekking van de subsidie in de gevallen, vermeld in artikel 12, en terugvordering van betaalde bedragen;
- 4° de subsidievoorwaarden;
- 5° de rapporteringsverplichtingen van de subsidiebegunstigde aan Sport Vlaanderen;
- 6° de mogelijkheid tot eenzijdige vermindering van het subsidiebedrag door beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen van de Vlaamse Regering.

Art. 12. De meerjarige subsidie, vermeld in artikel 4, wordt ingetrokken in de volgende gevallen:

- 1° het publieke zwembad voldoet niet aan de minimale kwaliteitseisen, vermeld in artikel 7, §1, eerste lid, 1°;

- 2° het publieke zwembad voldoet niet aan de voorwaarde over de minimale zwemwateroppervlakte, vermeld in artikel 7, §1, eerste lid, 5°;
- 3° met de exploitatie van het publieke zwembad wordt niet gestart of de exploitatie als publiek zwembad wordt stopgezet;
- 4° de subsidievoorwaarden, vermeld in artikel 8, worden twee jaar niet vervuld. De voormelde twee jaren zijn opeenvolgend of gespreid over de termijn van dertig jaar, vermeld in artikel 9.

Hoofdstuk 6. Uitbetaling van de jaarlijkse subsidie vanaf de exploitatiefase van het publieke zwembad

Art. 13. Om vanaf de exploitatiefase de uitbetaling van de jaarlijkse subsidie, vermeld in artikel 9, te verkrijgen, dient de subsidiebegunstigde jaarlijks een functionele en financiële verantwoording in bij Sport Vlaanderen.

De subsidiebegunstigde dient de functionele en financiële verantwoording, vermeld in het eerste lid, in binnen dertig dagen na de verjaardag van de voorlopige oplevering van het publieke zwembad.

Via de functionele verantwoording, vermeld in het eerste lid, toont de subsidiebegunstigde aan dat aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8, eerste lid, 1° tot en met 5°, is voldaan.

De financiële verantwoording, vermeld in het eerste lid, bestaat uit een overzicht van de financieringslasten en de exploitatie-inkomsten en -uitgaven van het publieke zwembad.

Als de voorwaarden, vermeld in artikel 8, niet zijn vervuld, wordt de subsidie voor het jaar in kwestie niet uitbetaald.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen waaraan de financiële en functionele verantwoording, vermeld in het eerste lid, moeten voldoen.

Hoofdstuk 7. Wijziging van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur

Art. 14. Aan hoofdstuk 1 van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 3/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 3/1. Als een subsidie op basis van het decreet van xx xx xxxx over de subsidiering als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van nieuwe publieke zwembaden is toegekend of de ingediende subsidieaanvraag op basis van het voormelde decreet nog niet beoordeeld is, kan geen subsidieaanvraag worden ingediend op basis van dit decreet voor dezelfde investeringen.

Hoofdstuk 8. Slotbepaling

Art. 15. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2025.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ONTWERP VAN DECREET OVER DE SUBSIDIËRING ALS TEGEMOETKOMING IN DE BOUW EN EXPLOITATIE VAN NIEUWE PUBLIEKE ZWEMBADEN

Samenvatting

Er zijn vandaag in Vlaanderen minder publieke zwembaden dan 20 jaar geleden. Vooral in de periode 2004-2016 sloten verschillende openbare zwembaden definitief, en dit omwille van hoge exploitatie- en/of renovatiekosten. De vraag om te (leren) zwemmen of deel te nemen aan watergebonden sporten blijft echter hoog, en dit zowel individueel, in clubverband of schoolverband. Dit ontwerp van decreet heeft als doelstelling het aantal publieke zwembaden in Vlaanderen en de beschikbaarheid van zwemwateroppervlakte met een zwem- of watergebonden sportfunctie te verhogen. Aan de hand van dit ontwerp van decreet komt elke rechtspersoon die een nieuw publiek zwembad bouwt en exploiteert in aanmerking voor een meerjarige subsidie. De subsidie wordt jaarlijks uitbetaald en dit gedurende een exploitatiefase van 30 jaar om zo bij te dragen aan de '*total cost of ownership*' van een publiek zwembad. De doelstelling van meerjarige subsidiëring is om de financiering van een publiek zwembad haalbaar te maken voor meer kandidaat bouwers om zo enerzijds een stimulerend effect te hebben op het aantal zwembadprojecten dat geïnitieerd wordt, en anderzijds een duurzame exploitatie en de beschikbaarheid van zwemwater voor de bevolking te verzekeren. In het ontwerp van decreet worden minimale voorwaarden zoals kwaliteitseisen, minimale afmetingen en voorwaarden met betrekking tot openingsuren en inkomtarieven bepaald, opdat gesubsidieerde projecten ten volle bijdragen aan de doelstelling om de beschikbare hoeveelheid zwemwater op korte termijn te verhogen. De subsidie is bovendien jaarlijks voorwaardelijk en begunstigden moeten via jaarlijkse rapportering aantonen dat aan deze minimale voorwaarden steeds is voldaan. Rekening houdend met de jaarlijks beschikbare middelen van 6.000.000 euro is de ambitie om 40 zwembadprojecten te ondersteunen en minimum 10.000 m² zwemwater te creëren.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit ontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsveld Sport en sluit aan bij Strategische Doelstelling 7 van de Beleidsnota Sport 2019 – 2024:

SD 6: We zetten de inhaalbeweging in sportinfrastructuur onverminderd verder
We zetten de investeringen in sportinfrastructuur waaronder zwembaden onverminderd voort.

Het ontwerp van decreet past eveneens binnen het Globaal Sportinfrastructuurplan Vlaanderen dat de Vlaamse Regering op 21 oktober 2016 goedkeurde (VR 2016 2110 DOC.1125/2BIS) en in het bijzonder de eerste krachtlijn: *We zetten in op het verminderen van de financiële drempel voor bovenlokale sportinfrastructuur*

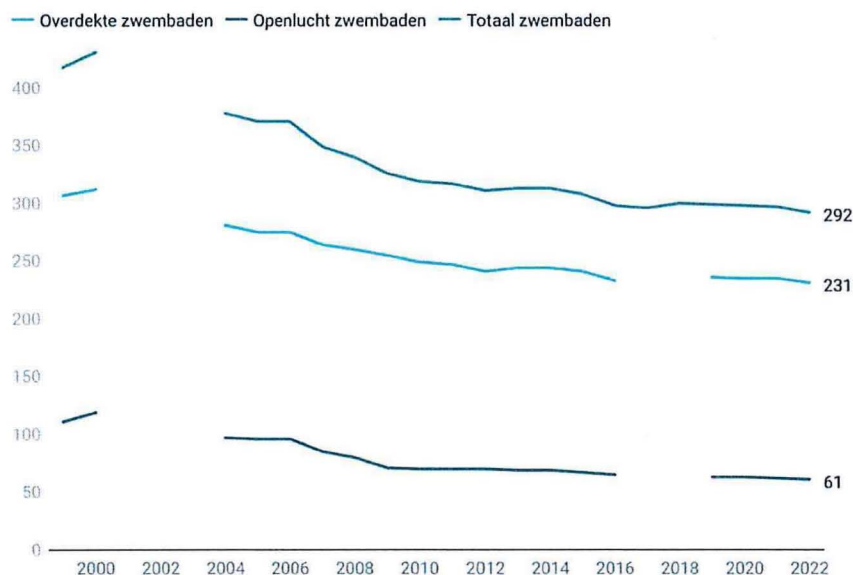
B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Het aantal zwembaden en de beschikbare oppervlakte aan zwembadwater in Vlaanderen is de laatste jaren een belangrijk thema. Vanuit de zwemsector worden al enkele jaren duidelijke signalen gegeven dat meer inspanningen noodzakelijk zijn om in Vlaanderen blijvend te voorzien in voldoende mogelijkheden voor sportclubs, onderwijsinstellingen en particulieren om te zwemmen of te participeren aan watergebonden sporten. Het Lokaal Netwerk Sportbeleid (NLS) trok in maart 2023 dan ook aan de alarmbel en lanceerde een open brief 'zwembaden in nood – red het zwemmen'¹ waarin de crisissituatie waarin de zwembadsector zich bevindt geschetst wordt en die ondertussen ondertekend werd door meer dan 180 partners.

Het aantal zwembaden in Vlaanderen en de hoeveelheid beschikbaar zwembadwater wordt permanent gemonitord via de databank voor sportinfrastructuur in Vlaanderen (Spakki). De 'factsheet zweminfrastructuur in Vlaanderen'², gepubliceerd door Sport Vlaanderen in april 2023 geeft een duidelijk overzicht van de evolutie van het aantal publieke zwembaden in Vlaanderen de afgelopen 20 jaar.

De cijfers uit de Spakki-databank treden de roep van de zwemsector bij en tonen een duidelijk negatieve trend. Het aantal publieke zwembaden in Vlaanderen is sterk gedaald, namelijk van 378 zwembaden in 2004 naar 292 zwembaden in 2022. Dit komt neer op een daling van ongeveer 23 %. Deze negatieve trend manifesteert zich bijna volledig in de periode 2004-2016, een periode waarin verschillende lokale besturen hun gemeentelijk zwembad definitief sloten omwille oplopende kosten voor exploitatie of noodzakelijke renovatiewerken.

¹ <https://www.lokaalsportbeleid.be/onderteken-de-open-brief-red-het-zwemmen>

² <https://www.vlaanderen.be/publicaties/zweminfrastructuur-in-vlaanderen-factsheet>

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Overdekt zwembad	249	247	241	244	244	241	233	-	-	236	235	235	231
Openluchtzwembad	70	70	70	69	69	67	65	-	-	63	63	62	61
Totaal aantal zwembaden	319	317	311	313	313	308	298	296	300	299	298	297	292

Het aantal publieke zwembaden blijft sinds 2016 ongeveer stabiel en het is dan ook in die periode dat de eerste beleidsmaatregelen ter ondersteuning van publieke zwembaden en andere sportinfrastructuur opgestart werden.

In 2015 werd de eerste projectoproep gelanceerd voor een eenmalige investeringssubsidie voor renovatie en nieuwbouw van publieke zwembaden. Er werden toen 19 renovatie- of nieuwbouwprojecten ondersteund voor een totaalbedrag van 10.566.796,50 euro. In 2016 werd dezelfde oproep nogmaals herhaald en werden 25 projecten gesubsidieerd voor een totaalbedrag van 9.910.000 euro.

Sinds 2017 is het decreet voor Bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur in voege en is er een permanent kader waarbij jaarlijks dossiers voor subsidiëring kunnen ingediend worden door publieke actoren (bv. gemeentes) en private initiatiefnemers (PPS, sportclubs, federaties, private bedrijven, ...) van bovenlokale sportinfrastructuur. In de periode van 2017 tot 2023 werden aan de hand van deze decretaal vastgelegde beleidsmaatregel in totaal 273 infrastructuurprojecten ondersteund voor een totaalbedrag van 146.948.906 euro. Uit een inhoudelijke analyse blijkt echter dat slechts 20 dossiers of 7.3 % een nieuwbouw- of renovatieproject van een publiek zwembad betreft waardoor de impact van dit decreet op het aantal publieke zwembaden in Vlaanderen en de beschikbaarheid van zwembadwater zeer beperkt is. Het decreet bovenlokale sportinfrastructuur is bovendien ontworpen om het algemeen tekort aan sportinfrastructuur in Vlaanderen aan te pakken en biedt geen op maat gemaakt kader om gericht de problematiek rond zwembadwater in Vlaanderen aan te pakken.

Tenslotte werd in 2023 een éénmalige projectoproep gelanceerd om publieke zwembaden die investeren in energiebesparende en duurzame maatregelen financieel te ondersteunen. De doelstelling van deze maatregel was om sluitingen van publieke zwembaden ten gevolge van de energiecrisis te vermijden. Aan de hand van deze projectoproep werden 28 projecten gesubsidieerd voor een totaalbedrag van 17.895.192,01 euro.

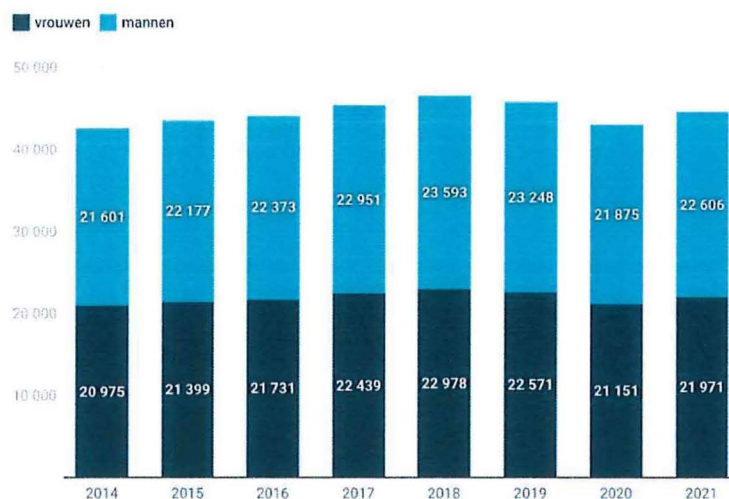
Het is duidelijk dat het geheel van de genomen en bestaande beleidsmaatregelen bijdragen aan een afremming van de negatieve trend in het aantal publieke zwembaden, maar onvoldoende blijken om opnieuw een stijging van het aantal publieke zwembaden de beschikbare hoeveelheid zwembadwater te initiëren. Een verklaring hiervoor is dat de financieringslast van de bouw en exploitatie van een publiek zwembad dermate hoog is dat de huidige ondersteuningsmaatregelen onvoldoende zijn om een effectief stimulerend effect te hebben bij potentiële bouwers en exploitanten van publieke zwembaden om een nieuw project te initiëren.

De financiering van een publiek zwembad wordt niet alleen gekenmerkt door een hoge investeringskost voor de bouw van dit type sportinfrastructuur, maar ook door steeds hoger wordende exploitatiekosten, waarvan de kost voor energie een belangrijk deel uitmaakt. Een publiek zwembad kent een hoog energieverbruik en stijgende energieprijzen sinds de energiecrisis in 2021 belasten de budgetten van

zwembadexploitanten in die mate dat een aanpassing van de openingsuren of een (tijdelijke) sluiting de enige oplossing is.

Bovendien is het duidelijk dat de vraag naar beschikbaar zwembadwater hoog is. In 2021 zijn er in Vlaanderen 150 zwemclubs en 44.577 unieke leden aangesloten bij de Vlaamse zwemfederatie. De zwemfederatie staat daarmee op de 10de plaats wat betreft het aantal aangesloten leden in Vlaanderen.

Leden van de Vlaamse Zwemfederatie

Het type gebruikers van publieke zwembaden gaat bovendien veel verder dan zwemsportclubs en andere grote gebruikers zijn onder meer duikclubs, triathlonclubs, waterpoloclubs, onderwijsinstellingen en particulieren die willen zwemmen of deelnemen aan watersportlessen zoals bijvoorbeeld aquafitness.

Het is duidelijk dat de vraag om te beschikken over voldoende publieke zwembaden en voldoende beschikbaar zwembadwater hoog is. Bovendien is het noodzakelijk om te beschikken over voldoende publieke zwembaden om het maatschappelijk belang om mensen te leren zwemmen, in eerste instantie vanuit een veiligheidsstandpunt, maar ook vanuit een sportief- en gezondheidsperspectief, invulling te kunnen geven.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het ontwerp van decreet heeft als doelstelling om in de toekomst de beschikbaarheid van voldoende publieke zwembaden blijvend te verzekeren en zelfs te verhogen. Het bevat een beleidsmaatregel om niet alleen de bouw van nieuwe publieke zwembaden, of een totaalrenovatie van bestaande zwembaden te stimuleren, maar ook om de hoge kosten tijdens de exploitatie structureel draaglijk te houden. De beleidsmaatregel richt zich specifiek op zwembaden met een zwem- of watergebonden sportfunctie met een minimale afmeting van 25 meter x 10 meter, en dus niet op zwembaden voor recreatieve doeleinden.

De beleidsmaatregel bestaat uit het toekennen van een meerjarige subsidie als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van een publiek zwembad dat voldoet aan minimumvoorwaarden en waaraan bovendien jaarlijkse voorwaarden zijn gekoppeld waarover de subsidiebegunstigde zal moeten rapporteren. De subsidie heeft als doel om een stimulerend effect te hebben en nieuwe projecten die resulteren in een netto stijging van de beschikbare hoeveelheid zwembadwater te initiëren.

Er wordt bewust gekozen voor een jaarlijkse subsidie om de jaarlijks beschikbare middelen van 6 miljoen euro optimaal in te zetten om op korte termijn zoveel

mogelijk nieuwbouw- of totaalrenovatieprojecten structureel te kunnen ondersteunen en zo binnen een beperkte tijdspanne de hoeveelheid beschikbaar zwembadwater significant te verhogen. Bovendien zorgt een meerjarige subsidie voor een lastenverlaging op lange termijn waardoor niet enkel de bouw van nieuwe publieke zwembaden maar ook een duurzame exploitatie ondersteund wordt.

De subsidie kan aangevraagd worden door elke rechtspersoon die het initiatief neemt om een publiek zwembad te bouwen of totaal te renoveren. Dit betekent dat elke private of publiekrechtelijke rechtspersoon die een publiek zwembad in het Nederlands taalgebied bouwt of totaal renoveert in aanmerking komt. Voor zwembaden gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad komen uitsluitend rechtspersonen die wegens hun activiteiten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in aanmerking. De procedure en de termijnen voor de subsidieaanvraag en de behandeling ervan worden bepaald door de Vlaamse Regering.

Om voor subsidiering in aanmerking te komen worden in het ontwerp van decreet duidelijke minimumvoorwaarden bepaald. Het opleggen van deze minimumvoorwaarden heeft als doelstelling te verzekeren dat gesubsidieerde projecten voldoende kwaliteitsvol, duurzaam en toegankelijk zijn en maximaal bijdragen aan de doelstelling om de beschikbaarheid van publiek zwembadwater met een zwem- of watergebonden sportfunctie te verhogen. Een inhoudelijke toelichting bij deze minimumvoorwaarden is opgenomen onder (II) Toelichting bij de artikelen (artikel 7). Deze minimale kwaliteitsvoorwaarden zullen nader worden bepaald door de Vlaamse Regering.

Publieke zwembaden die voldoen aan deze minimumvoorwaarden komen, binnen de perken van de voorziene begrotingskredieten, vanaf de voorlopige oplevering gedurende 30 jaren in aanmerking voor een jaarlijkse subsidie als tegemoetkoming in de kosten voor de bouw en de exploitatie. De Vlaamse Regering zal later de wijze vaststellen waarop de subsidie wordt bepaald. Het is de ambitie om met het jaarlijks beschikbare budget van 6 miljoen euro in totaal 40 zwembadprojecten te ondersteunen en in totaal minimum 10.000 m² aan zwembadwater te creëren.

Met elke geselecteerde begunstigde wordt een meerjarige subsidieovereenkomst afgesloten die de rechten en plichten van zowel de subsidieverstrekker als de begunstigde zal bevatten. De jaarlijkse subsidie is dan ook voorwaardelijk in die zin dat deze enkel uitbetaald wordt indien uit jaarlijkse rapportage van de begunstigde blijkt dat de minimumvoorwaarden tijdens de exploitatiefase gerespecteerd werden. De subsidiebegunstigde zal jaarlijks moeten aantonen dat het zwembad beschikbaar was voor een breed publiek en dat de minimale openingsuren en maximale toegangsprijzen gerespecteerd werden. Een inhoudelijke toelichting bij deze jaarlijkse voorwaarden is opgenomen onder (II) Toelichting bij de artikelen (artikel 8). Deze evaluatiecriteria zullen nader worden bepaald door de Vlaamse Regering.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

De nieuwe beleidsmaatregel beoogt de hoge financiële drempel voor de bouw en exploitatie van een publiek zwembad te verlagen om op die manier potentiële bouwers en exploitanten te stimuleren om nieuwe zwembadprojecten te initiëren. De beleidsmaatregel is gericht op eender welke rechtspersoon die een dergelijk initiatief neemt en de directe doelgroep bestaat dus enerzijds uit publieke partners zoals lokale besturen en hun samenwerkingsverbanden, provincies, onderwijsinstellingen, etc. en anderzijds privaatrechtelijke organisaties al dan niet reeds actief in de markt voor de bouw en exploitatie van publieke zwembaden. Enkel voor zwembaden gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt

de doelgroep meer beperkt en komen uitsluitend rechtspersonen die wegens hun activiteiten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in aanmerking.

De impact van deze beleidsmaatregel op de directe doelgroep is dat de financieringskost voor de bouw en exploitatie van een publiek zwembad structureel verlaagd wordt gedurende een volledige exploitatiefase van 30 jaar waardoor de lifecycle cost van dit publiek zwembad aanzienlijk verlaagd voor de initiatiefnemer. De beleidsmaatregel zal binnen de doelgroep het aantal potentiële bouwers en exploitanten van een publiek zwembad die financieel voldoende daadkrachtig zijn om een nieuwbouw- of renovatieproject te realiseren, verhogen en aldus leiden tot nieuw geïnitieerde zwembadprojecten die zonder deze subsidies niet of op een later tijdstip gerealiseerd zouden worden.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de jaarlijkse subsidie slechts een beperkt deel van de volledige financieringskost van een publiek zwembad bedraagt en dat de initiatiefnemer zelf instaat voor de volledige financiering van de bouw en exploitatie van het zwembadproject. De subsidie is bovendien voorwaardelijk en de begunstigde zal jaarlijks verplicht zijn om te rapporteren en aan te tonen dat het publiek zwembad nog steeds aan de minimale voorwaarden voldoet. Enkel na een positieve beoordeling door Sport Vlaanderen zal de begunstigde de jaarlijkse subsidie ontvangen.

De indirecte doelgroep van deze beleidsmaatregel zijn alle burgers die al dan niet in georganiseerd verband willen (leren) zwemmen of participeren aan watergebonden sporten. Deze doelgroep bestaat in grote mate uit zwemclubs en andere watergebonden sportclubs zoals onder meer duikclubs, triathlonclubs en waterpoloclubs. Gezien het maatschappelijk belang van 'leren zwemmen', zowel vanuit een veiligheidsperspectief als een sportieve invalshoek, is het van groot belang dat bestaande zwemsportclubs hun sportaanbod kunnen blijven organiseren in kwalitatieve omstandigheden en dat er mogelijkheden gecreeerd worden opdat nieuwe verenigingen kunnen ontstaan en hun activiteiten uitbouwen in een kwaliteitsvolle zweminfrastructuur.

Verder bestaat de indirecte doelgroep uit onderwijsinstellingen en dan vooral de lagere scholen en het buitengewoon lager onderwijs, waar zwemmen respectievelijk opgenomen is in de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen. Om onze onderwijsinstellingen in staat te stellen om zwemonderricht te kunnen organiseren is de aanwezigheid van voldoende kwalitatieve publieke zwembaden noodzakelijk.

Tenslotte bestaat de indirecte doelgroep uit alle burgers die in niet georganiseerd verband willen zwemmen of participeren aan watergebonden sporten.

Joker

Kinderen en jongeren, jonger dan 25 jaar zijn een belangrijke doelgroep waartoe dit ontwerp van decreet zich richt. Deze sporters zullen immers gebruik kunnen maken van de ondersteunde sportinfrastructuur en dit op individuele basis, in schoolverband of in clubverband. Publieke zwembaden die in het kader van dit ontwerp van decreet als begunstigde geselecteerd worden, dienen de sportinfrastructuur toegankelijk te maken voor alle doelgroepen en dus uiteraard ook voor de sporter jonger dan 25 jaar.

Hieronder volgt een omschrijving van de situering, doelstelling en impact die de voorgestelde beleidsmaatregel heeft op de leefwereld van kinderen en jongeren jonger dan 25 jaar:

1. Situering

De vastgestelde daling van het aantal zwembaden in Vlaanderen heeft steeds meer gevolgen voor kinderen en jongeren en beperkt voor hen de mogelijkheden om te (leren) zwemmen. In de open brief 'red het zwemmen'³ kaart het Netwerk Lokaal Sportbeleid deze problematiek expliciet aan en wordt uitdrukkelijk verwezen naar de signalen vanuit de onderwijswereld over de beperking van de mogelijkheden om kwalitatief zwemonderwijs te organiseren. De open brief werd dan ook ondertekend door verschillende onderwijsinstellingen, Moev en kinderen- en jongerenorganisatie Bataljong.

Recent onderzoek van de UCLL toont aan dat 28 % van de scholen het voorbije jaar minder zwemlessen heeft georganiseerd en dit omwille van praktische problemen zoals de verhoogde verplaatsingskosten of de beperking van beschikbaar zwembadwater. Het rechtstreeks gevolg hiervan is dat ook de kwaliteit van het zwemonderwijs daalt omdat men verplicht is om de tijdsduur van de zwemlessen in te korten of de lessen te organiseren voor grotere groepen zonder de mogelijkheid om te differentiëren op basis van zwemniveau. Het organiseren van zwemonderwijs blijft echter van groot belang en is opgenomen in de eindtermen van het gewoon lager onderwijs en in de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon lager onderwijs.

Het is van groot belang dat onderwijsinstellingen voldoende kansen krijgen om kwaliteitsvol zwemonderwijs te organiseren, niet enkel omwille van de waterveiligheid, maar ook in het kader van de algemene motorische ontwikkeling van kinderen. Wetenschappelijk onderzoek⁴ toont namelijk aan dat de motorische competenties van Vlaamse kinderen lager liggen dan de referentiewaarden voor een gezonde populatie en dit verschil wordt groter vanaf de leeftijd van 6 jaar.

Verder is het duidelijk dat (leren) zwemmen voor kinderen en jongeren behoort tot hun basisrecht op vrije tijd en op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden zoals opgenomen in artikel 31 van het kinderrechtenverdrag⁵. Het verdrag bepaalt dan ook dat de staten die partij zijn de verwezenlijking van dit recht bevorderen en voor iedereen gelijke kansen bieden op vrijetijdsbesteding.

2. Doelgroep

Sport Vlaanderen heeft de ambitie om elke Vlaming aan het sporten te krijgen en de missie is dan ook om iedereen in Vlaanderen zoveel mogelijk kansen bieden om te sporten en te bewegen. De voorgestelde beleidsmaatregel is dus gericht op elke Vlaming van eender welke leeftijd. Binnen de leeftijdsgroep van kinderen en jongeren kunnen echter wel bepaalde doelgroepen afgeijnd worden die de gevolgen van de voorgestelde beleidsmaatregel in belangrijke mate zullen ervaren:

- Kinderen en jongeren die als particulier (individueel, met hun ouders, vrienden of familie) een zwembad bezoeken om er te zwemmen of deel te nemen aan watergebonden sporten, te ontspannen, te ontmoeten. De verhoogde aanwezigheid van publieke zwembaden verlaagt de nodige verplaatsing en creëert meer kansen om in niet-georganiseerd verband te zwemmen.
- Kinderen en jongeren die in schoolverband deelnemen aan zwemonderwijs. De verhoogde beschikbaarheid van zwembadwater

³ <https://www.lokaalsportbeleid.be/onderteken-de-open-brief-red-het-zwemmen/>

⁴ <https://media.sport.vlaanderen/m/34634e59eceed14b/original/Onderzoeksrapport-Multimove.pdf>

⁵ https://kinderrechten.be/sites/default/files/kinderrechtenverdrag_nederlandse_vertaling.pdf

zal meer onderwijsinstellingen toelaten om kwaliteitsvol zwemonderwijs te organiseren zonder oplopende verplaatsingskosten.

- Kinderen en jongeren die in clubverband zwemmen of deelnemen aan watergebonden sporten zoals duiken, waterpolo of synchroonzwemmen. De verhoogde beschikbaarheid van zwemwater zal enerzijds bestaande sportclubs toelaten om hun werking waar nodig uit te breiden en geeft anderzijds de kans aan nieuwe sportclubs om een clubwerking uit te bouwen.

3. Analyse van de effecten

Het is de ambitie om door middel van de voorgestelde beleidsmaatregel 40 nieuwe zwembaden in Vlaanderen te realiseren en minimum 10.000 m² extra zwemwater te creëren. Hieronder volgt een opsomming van de impact hiervan, specifiek voor kinderen en jongeren tot 25 jaar:

- **Vermindering verplaatsingsafstand**

Volgens wetenschappelijk onderzoek is de Vlaming bereid om zich 11 kilometer te verplaatsen voor een bezoek aan een zwembad.⁶ De voorgestelde beleidsmaatregel verlaagt de financiële drempel om een zwembad te bouwen en exploiteren en zal ertoe leiden dat zwembaden gebouwd worden die zonder deze financiële impuls niet gerealiseerd konden worden. Hierdoor zal de gemiddelde verplaatsingsafstand verlagen waardoor meer Vlamingen een zwembad ter beschikking hebben op minder dan 11 kilometer afstand van hun woonst. Kinderen en jongeren onder de 25 jaar krijgen hierdoor extra kansen om te gaan zwemmen, enerzijds door een haalbare verplaatsing bij het schoolzwemmen en anderzijds door een betere bereikbaarheid zonder verplaatsing met de wagen (vb. fiets of te voet).

- **Kwalitatief zwemonderwijs**

De beschikbaarheid van meer zwembadwater laat onderwijsinstellingen toe om de zwemlessen met de school kwalitatiever te organiseren. Scholen zullen vaker het zwembad kunnen reserveren, meer zwembanen kunnen reserveren of voor een langere periode. Dit geeft aan zwemleerkrachten de mogelijkheid om te werken met groepen per zwemniveau en de zwemlessen meer op maat in te vullen. De voorgestelde beleidsmaatregel maakt het dus voor onderwijsinstellingen meer haalbaar om aan de eindtermen en ontwikkelingsdoelen te voldoen.

- **Uitbreiding aanbod zwemsportclubs**

Veel zwemclubs in Vlaanderen kampen met te weinig beschikbaar zwembadwater en moeten voor kinderen en jongeren die willen leren zwemmen vaak noodgedwongen werken met wachtlijsten⁷. Nieuwe zwembaden en de beschikbaarheid van meer zwembadwater zullen enerzijds bestaande sportclubs toelaten om hun werking uit te breiden om aan deze vraag tegemoet te komen en anderzijds ook kansen bieden aan nieuwe sportclubs om een werking op te starten.

- **Billijke tarieven**

De voorgestelde beleidsmaatregel legt aan gesubsidieerde zwembaden op dat er billijke inkomtarieven gehanteerd moeten

⁶ <https://gbiomed.kuleuven.be/english/research/50000737/research/policy-in-sports-physical-activity-research-group/bms-studies/studies/bms031.pdf>

⁷ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2024/01/21/leuvense-zwemclubs-ijveren-voor-meer-zwemwater/>

worden. De Vlaamse Regering kan hier zelfs maximumbedragen voor vaststellen. Deze werkwijze zorgt ervoor dat een zwembad betaalbaar blijft, wat zeker voor kinderen en jongeren tot 25 jaar een belangrijke voorwaarde is om regelmatig een zwembad te kunnen bezoeken.

Alternatief (nuloptie)

Zonder implementering van de voorgestelde beleidsmaatregel is de verwachting dat het aantal zwembaden in Vlaanderen zal stagneren. Het is reeds duidelijk dat de bestaande beleidsmaatregel (decreet bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur) onvoldoende impact heeft op de bouw of renovatie van publieke zwembaden en extra maatregelen nodig zijn om het aantal zwembaden in Vlaanderen te doen stijgen. Bij een stagnatie van het huidig aantal zwembaden en de voorspelde demografische groei⁸ zal de schaarste van zwembadwater enkel toenemen en de mogelijkheden voor kinderen en jongeren om te zwemmen of deel te nemen aan watergebonden sporten nog meer dalen. Het zal voor onderwijsinstellingen nog moeilijker worden om kwalitatief zwemonderwijs te organiseren en de wachtlijsten bij sportclubs zullen toenemen.

4. Uitvoering, monitoring en evaluatie

De voorgestelde beleidsmaatregel wordt door Sport Vlaanderen uitgebreid gemonitord via de verplichte jaarlijkse rapportering van de gesubsidieerde zwembaden. Aan de hand van een functionele rapportering zullen begunstigten bezoekerscijfers moeten voorleggen en zo aantonen welke doelgroepen werden bereikt. In het ontwerp van decreet wordt namelijk een voorwaarde opgelegd die bepaald dat het zwembad beschikbaar moet zijn voor een breed publiek, wat betekent dat het zwembad zal worden gebruikt door enerzijds verschillende sportclubs, scholen of organisaties en anderzijds door individuele sportbeoefenaars. Uit deze jaarlijkse rapportering zal Sport Vlaanderen kunnen afleiden wat de impact van de beleidsmaatregel is op kinderen en jongeren tot 25 jaar.

Armoedetoets

Ook mensen met beperkte financiële middelen passen binnen de algemene ambitie om elke Vlaming aan het sporten te krijgen en sportinfrastructuur die gerealiseerd wordt met behulp van Vlaamse middelen dient eveneens toegankelijk zijn voor deze doelgroep. Een belangrijke voorwaarde om voor subsidiëring in aanmerking te komen is dat de begunstigde het zwembad gedurende de gesubsidieerde exploitatiefase van 30 jaar openstelt tijdens ruim voor het publiek toegankelijke openingsuren en tegen billijke toegangsprijzen. De Vlaamse Regering zal hiervoor een maximum inkomtarief bepalen dat door de exploitant gehanteerd mag worden. De subsidieaanvrager zal bovendien jaarlijks via rapportering moeten aantonen dat het zwembad aan deze voorwaarden voldoet.

Budgettaire impact

Voor de uitgaven op basis van dit ontwerp van decreet wordt een recurrent budget voorzien van 6.000.000 euro, waarbij de subsidies jaarlijks aangepast worden aan de evolutie van de gezondheidsindex.

De benodigde kredieten voor de uitvoering van dit decreet zijn ingeschreven op begrotingsartikel HB0-1HFG5AY-IS van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Overheid en kunnen vanaf de inwerkingtreding van dit decreet (2025) worden aangewend. Langs de uitgavenzijde van de ESR-begroting van het

⁸ <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bevolking/bevolkingsvooruitzichten-omvang-en-groei>

Agentschap Sport Vlaanderen worden de verbintenissen vastgelegd op begrotingsartikel HGO-1AFD50A-WT – Het voeren van een planmatig sportinfrastructuurbeleid.

Het is de ambitie om via dit ontwerp van decreet 40 zwembadprojecten te ondersteunen. Het eerste jaar dat het decreet in uitvoering zal zijn (2025) wordt ingeschat dat er vier zwembaden ondersteuning zullen krijgen. Er wordt gerekend op ca. 18 maanden bouwtijd. De eerste subsidie wordt pas uitbetaald in het eerste jaar na de voorlopig oplevering. Vanaf 2027 wordt dus ingeschat dat de eerste subsidies worden uitbetaald. In de volgende jaren zal de bekendheid van de subsidiemogelijkheid toenemen en wordt een stijging van het aantal aanvragen verwacht. In 2026, 2027 en 2028 wordt er ingeschat dat er respectievelijk zes, tien en opnieuw tien zwembadprojecten ondersteuning zullen krijgen. Vervolgens wordt een daling van het aantal aanvragen verwacht met vijf ondersteunde projecten in 2029 en nogmaals vijf projecten in 2030. Onderstaande tabel geeft aan dat in 2032 de vastlegging en uitbetaling van de subsidies op kruissnelheid zijn. Dit betalingsritme loopt door tot en met 2056. Vanaf 2057 bouwen de subsidies terug af. De laatste subsidies worden in 2061 vastgelegd en uitbetaald. Hiermee rekening houdend en dat de subsidie jaarlijks wordt geïndexeerd aan de hand van de gezondheidsindex (aanname 2%) worden de VAK en VEK-uitgaven als volgt ingeschat:

Jaar aanvraag	Aantal goedgekeurd	Aantal termijnen	Cumul	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2058	2059	2060	2061
2025	4	30	25.324,218	624,240	636,725	649,459	662,448	675,697	689,211	-	-	-	-
2026	6	30	38.746,053	-	955,087	974,189	993,673	1.013,546	1.033,817	-	-	-	-
2027	10	30	65.868,290	-	-	1.623,648	1.656,121	1.689,244	1.723,029	2.883,347	-	-	-
2028	10	30	64.244,642	-	-	-	1.656,121	1.689,244	1.723,029	2.883,347	2.941,014	-	-
2029	5	30	31.294,260	-	-	-	-	844,622	861,514	1.441,674	1.470,507	1.499,917	-
2030	5	30	30.449,639	-	-	-	-	-	861,514	1.441,674	1.470,507	1.499,917	1.529,916
	40		255,927,103	624,240	1,591,812	3,247,296	4,968,364	5,912,353	6,892,114	8,650,041	5,882,028	2,999,834	1,529,916

Bestuurlijke impact op gemeentes

De impact van deze beleidsmaatregel op de lokale besturen is een potentiële structurele verhoging van de jaarlijkse inkomsten gedurende een periode van 30 jaar. Gemeentes behoren tot de groep van kandidaat bouwers en exploitanten van publieke zwembaden en zijn aldus een belangrijke doelgroep van dit ontwerp van decreet. De aanwijzing van een lokale overheid als begunstigde van de subsidie zoals bedoeld in dit ontwerp van decreet heeft als gevolg dat de financieringskost voor de bouw en exploitatie van een publiek zwembad structureel verlaagd wordt gedurende een exploitatiefase van 30 jaar.

Het is belangrijk om te benadrukken dat de jaarlijkse subsidie een deel van de volledige financieringskost van een publiek zwembad bedraagt en dat steden en gemeentes die als begunstigde geselecteerd worden, zelf instaan voor de volledige financiering van de bouw en exploitatie van het zwembadproject. Deze beleidsmaatregel kan dus een aanzienlijke impact hebben op de begroting van lokale overheden en dit zowel voor inkomsten als uitgaven.

Dit ontwerp van decreet heeft verder ook een mogelijke impact op de personeelsinzet bij steden en gemeentes. Het opmaken en indienen van een subsidieaanvraag en het coördineren van een sportinfrastructuurproject betekent logischerwijs een extra taak voor het personeel. Afhankelijk van de mate waarin deze taken intern worden uitgevoerd dan wel worden uitbesteed, zal de weerslag op vlak van personeelsinzet verschillen.

De subsidie is bovendien voorwaardelijk en een lokale overheid die als begunstigde geselecteerd wordt, zal jaarlijks verplicht zijn om te rapporteren en aan te tonen dat het publiek zwembad nog steeds aan de minimale voorwaarden voldoet. Lokale en provinciale besturen zullen zich bijgevolg moeten organiseren om aan deze rapporteringsvoorwaarde te voldoen.

Implementatie

Uitvoering

In overeenstemming met artikel 7 van het ontwerp van decreet zal de Vlaamse Regering in een uitvoeringsbesluit de minimale kwaliteitseisen bepalen waaraan een publiek zwembad moet voldoen om voor subsidiering in aanmerking te komen.

In overeenstemming met artikel 8 van het ontwerp van decreet zal de Vlaamse Regering in een uitvoeringsbesluit nadere voorwaarden bepalen waaraan de openingsuren van een gesubsidieerd zwembad jaarlijks moeten voldoen om voor subsidiering in aanmerking te komen. De Vlaamse regering kan bovendien ook nadere voorwaarden bepalen betreffende de tarieven die gesubsidieerde zwembaden moeten hanteren.

In overeenstemming met artikel 9 zal de Vlaamse Regering in een uitvoeringsbesluit de wijze vaststellen waarop de subsidie wordt bepaald.

In overeenstemming met artikel 10 beslist de Vlaamse Regering, na advies van Sport Vlaanderen, over het beantwoorden aan de subsidievoorwaarden, de selectie en het subsidiebedrag.

Sport Vlaanderen is belast met de uitvoering van dit ontwerp van decreet. Sport Vlaanderen onderzoekt de subsidieaanvragen en gaat na of deze in aanmerking kunnen komen voor subsidiering op basis van de minimale voorwaarden. Sport Vlaanderen legt een gemotiveerde selectiebeslissing voor aan de Vlaamse Regering.

Handhaving en toezicht

De controle van de aanwending van de subsidies is opgenomen in artikel 13 van het ontwerp van decreet. Sport Vlaanderen zal jaarlijks de rapportering van de subsidiebegunstigde beoordelen in functie van de minimumvoorwaarden bepaald in het ontwerp van decreet.

Monitoring en evaluatie

Sport Vlaanderen staat in voor de inhoudelijke en budgettaire opvolging van dit ontwerp van decreet.

Inwerkingtreding

Het ontwerp van decreet treedt in werking op 1 januari 2025.

C. Totstandkomingsprocedure

Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media - Vlaamse Sportraad

Advies van de Raad van State

Op xx xx xxxx bracht de Raad van State advies uit over het ontwerp van decreet.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet valt volledig onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1 bepaalt dat dit ontwerp van decreet een gemeenschaps-aangelegenheid regelt. Sport betreft een gemeenschapsmaterie.

Artikel 2 bevat de definities van belangrijke termen zoals 'exploitatiefase', 'publiek zwembad', 'totaalrenovatie', 'Sport Vlaanderen' en 'Vlaamse Gemeenschapscommissie'. Voornamelijk de definitie 'publiek zwembad' is hierbij van groot belang om te verduidelijken dat enkel zwembaden met een publiek karakter voor subsidiering in aanmerking kunnen komen en dat zwembaden met een exclusief karakter zoals particuliere zwembaden, hotelzwembaden, etc. uitgesloten zijn. Verder wordt met een publiek zwembad in het kader van dit decreet een zwembad met een zwemfunctie of een andere watergebonden sportfunctie bedoeld.

Artikel 3 bepaalt dat de subsidies die voorzien zijn in dit ontwerp van decreet moeten voldoen aan de voorwaarden, vermeld in hoofdstuk I en deel 12 van hoofdstuk III van verordening (EU) nr. 651/2014 en dus in overeenstemming moeten zijn met de Europese regelgeving in verband met staatsteun. Het betreft hier voorwaarden waaraan investerings- en exploitatiesteun voor sportinfrastructuur en multifunctionele recreatieve infrastructuur moeten voldoen om verenigbaar te zijn met de interne markt.

-

Artikel 4 verduidelijkt dat de subsidies toegekend en jaarlijks aangepast worden aan de evolutie van de gezondheidsindex, steeds binnen de perken van de begroting. Het artikel bepaalt verder ook dat het gaat om een meerjarige subsidie die vanaf de exploitatiefase jaarlijks voor een periode van 30 jaar aan de begunstigde betaald wordt mits voldaan is aan de voorwaarden waaraan men jaarlijks dient te voldoen. De eerste uitbetaling van de subsidie gebeurt één jaar na de voorlopige oplevering van het publieke zwembad, wat overeenstemt met de ingebruikname van het publieke zwembad, en eindigt na 30 jaar. Dit gebeurt pas als aan alle voorwaarden is voldaan uit artikel 8.

Dit artikel bepaalt ook dat, naast een nieuwbouwproject, ook een totaalrenovatieproject van een bestaand zwembad voor subsidiering in aanmerking komt. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de bestaande oppervlakte aan zwembadwater met een zwem- of watergebonden sportfunctie minstens behouden moet blijven en het zwembad na renovatie dus niet kleiner mag zijn dan tevoren. Deze extra voorwaarde zorgt ervoor dat een gesubsidieerd project nooit kan leiden tot een netto daling van de beschikbare oppervlakte aan zwembadwater.

Artikel 5 bepaalt dat projecten waarvoor een subsidieaanvraag ingediend werd die nog beoordeeld moet worden of een subsidiebelofte ontvingen op basis van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur voor dezelfde investeringen niet in aanmerking komen voor subsidiering op basis van dit ontwerp van decreet.

Andersom houdt dit ook in dat projecten waarvoor een subsidieaanvraag ingediend werd die nog beoordeeld moet worden of een subsidiebelofte ontvingen op basis van dit ontwerp van decreet, voor dezelfde investeringen niet in aanmerking komen voor subsidiering op basis van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur. Dit betekent dat er simultaan geen subsidieaanvragen ingediend kunnen worden voor subsidiering op basis van beide decreten. Dit werd opgenomen in de wijzigingsbepaling die een nieuw artikel 3/1 invoegt in het decreet van 5 mei 2017 (artikel 14 van het ontwerp van decreet).

Dit artikel bepaalt verder ook dat als de Vlaamse overheid een subsidie heeft toegekend als tegemoetkoming in de bouw en exploitatie van een publiek zwembad op basis van dit ontwerp van decreet, in de periode van vijf jaar vanaf de beslissing tot toekenning van die subsidie geen nieuwe subsidieaanvraag kan worden ingediend voor een uitbreiding van dat publiek zwembad. Deze bepaling sluit uit dat de realisatie van een publiek zwembad bewust gefaseerd gebeurt met het oog op het maximaliseren van de subsidies in het kader van dit ontwerp van decreet.

Tot slot bepaalt dit artikel dat tegelijkertijd geen 2 subsidieaanvragen hangende kunnen zijn voor hetzelfde zwembad.

Artikel 6 bepaalt dat zowel publieke als private rechtspersonen voor subsidiering in aanmerking komen. Enkel voor zwembaden gelegen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt de doelgroep meer beperkt en komen uitsluitend rechtspersonen die wegens hun activiteiten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in aanmerking. Er wordt gekozen om de doelgroep zo breed mogelijk te formuleren om het aantal potentiële initiatiefnemers te maximaliseren.

Artikel 7 bevat de minimumvoorwaarden om voor subsidiering in aanmerking te komen. Hieronder volgt een toelichting bij deze minimale voorwaarden:

1. Eerst en vooral gelden er minimale kwaliteitseisen voor de bouw of totaalrenovatie van gesubsidieerde projecten. Deze minimale kwaliteitseisen zullen onder meer bepalingen over de vorm, vereisten met betrekking tot het label toegankelijke sportinfrastructuur en vereisten met betrekking tot energieverbruik bevatten. De minimale kwaliteitseisen worden bepaald door de Vlaamse Regering.
2. Verder wordt opgelegd dat de werkzaamheden nog niet gestart mogen zijn op het moment van de subsidieaanvraag en dat het zwembad opengesteld wordt voor een breed publiek. Dit houdt in dat het zwembad zal worden gebruikt door verschillende sportclubs, scholen of organisaties en door individuele sportbeoefenaars. Deze bepaling zorgt ervoor dat een gesubsidieerd project nooit een exclusief karakter kan hebben of dat een exploitant selectief kan zijn in het type gebruiker.
3. Een belangrijke voorwaarde is ook dat de subsidieaanvrager eigenaar is of beschikt over een langdurig zakelijk recht op de grond waar het zwembad wordt gebouwd of is gelegen in geval van totaalrenovatie. Indien op momenten van de subsidieaanvraag de aanvrager nog geen eigenaar is of beschikt over het zakelijk recht volstaat het dat men kan aantonen via een overeenkomst of beslissing van een bevoegde instantie dat het zakelijk recht zal worden gevestigd op de datum dat de werken starten.
4. Vervolgens wordt bepaald dat het publiek zwembad gedurende de volledige exploitatiefase opengesteld moet worden voor een breed publiek. Dit houdt in dat elk type gebruiker zoals scholen, clubs en individuele zwemmers van het zwembad gebruik moeten kunnen maken.
5. Dit artikel bepaalt ook dat in geval van een nieuwbouwproject de zwemkuip minimaal een lengte van 25 meter en een breedte van 10 meter moet bevatten. In geval van totaalrenovatie worden dezelfde afmetingen gehanteerd én wordt er bovendien opgelegd dat minimaal de bestaande zwemwateroppervlakte met zwem- of watergebonden sportfunctie wordt behouden. Deze voorwaarde zorgt ervoor dat een gesubsidieerd project nooit kan leiden tot een netto daling van de beschikbaarheid van zwembadwater.

6. Gesubsidieerde zwembaden moeten gedurende de exploitatiefase voldoen aan minimale openingsuren om zo een maximale beschikbaarheid te garanderen. Door het opleggen van minimale openingsuren worden exploitanten verplicht om het zwembad voor een minimum bepaald aantal uren per week ter beschikking te stellen, zonder dat andere overwegingen aanleiding kunnen geven tot een beperking van de openingsuren. Bovendien moet het publiek zwembad opengesteld worden tegen billijke toegangsprijzen.
7. Tenslotte wordt opgelegd dat de zwembadinfrastructuur tijdig opgeleverd kan worden en meer specifiek uiterlijk binnen drie en een half jaar na de indiening van de subsidieaanvraag. Deze bepaling bewaakt de doelstelling om de hoeveelheid beschikbaar zwembadwater op korte termijn te verhogen en zorgt ervoor dat middelen bestemd voor een niet (tijdig) gerealiseerd project ingezet kunnen worden om een ander project te ondersteunen. Enkel in geval de voorlopige oplevering niet tijdig kan gebeuren door omstandigheden buiten de wil van de subsidieaanvrager, kan Sport Vlaanderen beslissen om uitstel te verlenen.

Artikel 8 bevat de voorwaarden waaraan de begunstigde jaarlijks vanaf de exploitatiefase moet voldoen om de toegekende subsidie jaarlijks te ontvangen. Hieronder volgt een toelichting bij deze jaarlijkse voorwaarden:

1. het zwembad heeft een zwem- of watergebonden sportfunctie;
De exploitant zal jaarlijks moeten aantonen dat het zwembad voornamelijk gebruikt wordt om te zwemmen of om deel te nemen aan watergebonden sporten en dit in tegenstelling tot een louter recreatieve functie.
2. het zwembad is publiek toegankelijk;
De exploitant zal jaarlijks het publiek karakter van het zwembad moeten aantonen aan de hand van een overzicht van alle type gebruikers (sportclubs, scholen, particulieren) en bezoekerscijfers.
3. voldoen aan een minimum aantal openingsuren op jaarbasis en de spreiding ervan;
De exploitant zal jaarlijks moeten aantonen dat het zwembad het afgelopen jaar voldeed aan deze minimale voorwaarde en dit aan de hand van bewijsstukken.
4. er worden billijke tarieven voor de gebruikers gehanteerd;
De exploitant zal jaarlijks moeten aantonen dat de tarieven die het afgelopen jaar gehanteerd werden voldoen aan deze minimumvoorwaarde en dit aan de hand van bewijsstukken.
5. de subsidiebegunstigde is eigenaar van of houder van een zakelijk recht op het nieuwe publieke zwembad;
Deze bepaling wordt bewust ook opgenomen in de jaarlijkse voorwaarden omdat bij een verkoop of overdracht van het publiek zwembad de subsidie ook overgedragen zal moeten worden.
6. de subsidiebegunstigde bezorgt tijdig en volledig gevraagde gegevens om in aanmerking te komen voor de subsidies aan Sport Vlaanderen.
De exploitant zal jaarlijks een online rapport moeten indienen via de rapporteringstool op de website Sport Vlaanderen.

Artikel 9 bepaalt dat de begunstigde vanaf de exploitatiefase gedurende 30 jaar kan genieten van deze jaarlijkse subsidie. De subsidie zal aan de begunstigde uitbetaald worden indien hij kan aantonen dat het zwembad in het voorgaande jaar voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden vermeld in artikel 8. Dit artikel bepaalt ook

dat de Vlaamse Regering de wijze zal vaststellen waarop de subsidie wordt bepaald.

Artikel 10, 11 en 12 bevat de bepalingen over de subsidieringsprocedure.

Artikel 10 bepaalt dat een subsidieaanvraag bij Sport Vlaanderen moet worden ingediend. De subsidieaanvraag kan ten vroegste ingediend worden op het moment dat de initiatiefnemer een door een officieel orgaan goedgekeurd lastenboek met een programma van eisen dat voldoet aan de minimale kwaliteitseisen zoals bepaald in dit ontwerp van decreet publiceert of bekendmaakt aan de markt. Deze voorwaarde moet de effectieve intenties van de initiatiefnemer om het project te realiseren aantonen en het risico van toekenning van subsidies aan projecten die uiteindelijk niet gerealiseerd worden, beperken.

Dit artikel bevat ook bepalingen over de toepassing van het principe van '*first come first served*', wat betekent dat de subsidieaanvragen chronologisch beoordeeld worden in volgorde van ontvangst en tot de jaarlijkse middelen uitgeput zijn. Dit principe zal ertoe leiden dat initiatiefnemers die voor subsidiering in aanmerking willen komen niet aarzelen en dus bijdragen aan de doelstelling om de beschikbaarheid van zwembadwater op korte termijn te verhogen.

Artikel 11 bepaalt dat de Vlaamse Regering met elke subsidiebegunstigde een subsidieovereenkomst zal afsluiten waarin de rechten en plichten van zowel de subsidieverstrekker als de begunstigde opgenomen zijn. De Vlaamse Regering zal een model van subsidieovereenkomst vaststellen. De aspecten die minstens in de overeenkomst moeten aan bod komen zijn:

- duurtijd van de overeenkomst
- voorwerp en omvang van de subsidie
- de wijze van betaling van de subsidie
- de subsidievoorwaarden
- de rapporteringsverplichtingen
- de mogelijkheid tot éézijdige vermindering van het subsidiebedrag (cf. artikel 20 BVCO)

Artikel 12 somt de verschillende scenario's op waarbij de subsidieovereenkomst beëindigd wordt en de toegekende subsidie bijgevolg ingetrokken wordt. Dit zal enerzijds gebeuren wanneer het publiek zwembad niet voldoet aan de minimale kwaliteitseisen vermeld in artikel 8, eerste lid, 1°, wanneer de minimale zwemwateroppervlakte niet wordt gerealiseerd, of wanneer de exploitatie niet start of de exploitatie als publiek zwembad wordt stopgezet. Dat zal ook gebeuren wanneer uit de jaarlijkse rapportering blijkt dat het publiek zwembad gedurende de exploitatiefase twee jaren niet voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden zoals bepaald in artikel 8.

Artikel 13 bepaalt dat de subsidiebegunstigde een jaarlijkse rapportering zal moeten indienen bij Sport Vlaanderen om de jaarlijkse subsidie te verkrijgen. De jaarlijkse rapportering bestaat uit een functioneel gedeelte waarin de subsidiebegunstigde aan de hand van bewijsstukken moet aantonen dat het publiek zwembad het afgelopen jaar voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden. De subsidiebegunstigde zal moeten aantonen dat het zwembad opengesteld werd voor een breed publiek en dit gedurende ruime openingsuren en tegen billijke inkomtarieven. De jaarlijkse rapportering bevat bovendien ook een financieel gedeelte waarin de subsidiebegunstigde minimaal de uitgaven moet aantonen die de uitbetaling van de subsidie verantwoorden.

Dit artikel bepaalt ook dat de subsidie voor een bepaald jaar niet uitbetaald wordt, indien uit de rapportering blijkt dat het publiek zwembad niet voldeed aan de jaarlijkse voorwaarden zoals bepaald in artikel 8. Indien tijdens de exploitatiefase eenzelfde publiek zwembad een tweede keer niet voldoet aan de jaarlijkse

voorwaarden, dan wordt, zoals bepaald in artikel 12, de subsidieovereenkomst beëindigd en de subsidie ingetrokken.

Dit artikel bepaalt ook dat de subsidiebegunstigde deze rapportering steeds moet indienen binnen de maand na de verjaardag van de voorlopige oplevering. Het publiek zwembad zal m.a.w. een eerste keer een subsidie ontvangen, vanaf één jaar na de datum van de voorlopige oplevering en dit na een positieve beoordeling van de rapportering.

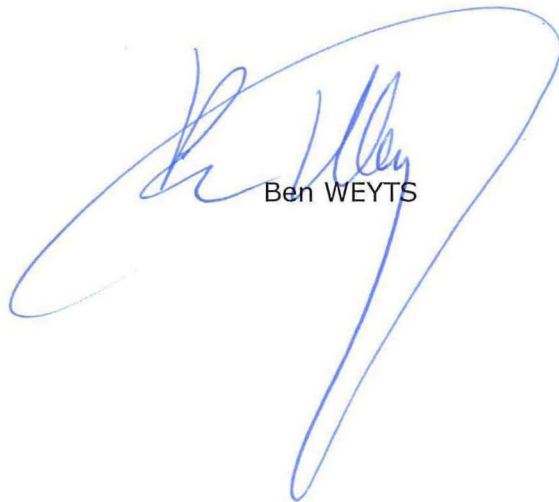
Artikel 14 bevat een wijzigingsbepaling in het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur waarin bepaald wordt dat er geen subsidieaanvraag ingediend kan worden wanneer er voor dezelfde investeringen in zwembadinfrastructuur een subsidie toegekend werd of een subsidieaanvraag ingediend werd op basis van dit ontwerp van decreet.

Artikel 15 bepaalt de inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS